

א) סוטה דף ק"ז ע"ב (ג' ע"ב) כ"מ
ע"ב: ומוסר'ס ד"ה אפרווחא
וס' מוסר' דגנטי הכא
דוולשפט' (ג) וז"ל
הכ"ס.

תורה אור השלם

1 ואף כי היין בוגד גבר
היה ולא ינה אשר הרחיב
בשאלו נפשו הוא כמות
ולא ישבע האסק אליו כל
הגים ויבין אליו כל
העמית:
2 נתיח בחסדך עם זו
אבלת נהלת כעך אל נה
קולך:
שמות טו יג

הגהות הב"ח

א) רש"ב ד"ה וי קנקנס
דמוכר מאי הוה למת:

מזווס שיתקיים כדרך המתקיימין: **עד העלמ**. אבל לא מן
העלמ ואילך שחוס תקופת תמוח מתקלקל אפי' יין מזווס: **וישן**
ואם מוכר לו יין יסן יתן לו משל אשתקד שנה המוקדמת לו שאנו
עומדים עה: **משל שלט שניס**. משנה קדום אשתקד דהוה להו
ג' שניס עה שנה שאנו עומדין זה:

גב' לא שנו. דליתו חייב בחתימות:
אלא בקנקנס דלוקח. שקבל הלוקח
היין בחתימות דליכא למימר כליו
גרמו. ומיהו סיפא דקתני ואם ידוע
כמו' התם ליכא למימר כלי הלוקח
גרמו דליתן סהדי שהיין רגיל צק:
אבל בקנקנס דמוכר. מתי אמר ליה
לוקח אפילו לזמן מרובה הא חמנך
והא קנקנך דודאי ייך וכליך גרמו
דסבירא ליה דמימות הבציר הוה יין
מקולקל כבר אלף שאין ניכר הדבר
עד שעת חינוך דלאמרינן בארזו
נשך (ב"מ דף ע"ג): מעיקרא דחמנא
חמנא דחלא חלא הוהו שעתא הוה
דמנחרי אנפשיהו חמנא. ולרז
דלמך לעיל וז"ל כל שלשה ימים כרשות
מוכר איכא לאוקומי מתני' בקנקנס
דלוקח אפילו מן שלשה או בקנקנס
של מוכר ולאחר שלשה והלכך מוכר
פטור: **וכי קנקנס דמוכר** (ב).
למה יפסיד מוכר הא מתי אמר ליה
מוכר ללוקח לא איבעי לך לשהוי.
דאפילו לרז דלמך (לעיל דף צ"ג).

המוכר שור לחצירו ומנאל גנח הרי
זה מקח טעות הני מילי משום דרובא
לרדיא זכני אבל הכא רובא לאו
לשהוי זכני ויפסיד לוקח: **דלמך ליה**
למקפה. להסתפק מעט מעט לקדירות
דהיינו לשהוי: **מאי דוקא דרבי**
יוסי ברבי חנינא לאוקומי. רישא
דמתניין בקנקנס דלוקח לחוד ולא
בקנקנס דמוכר משום דמוקי למתני'
בדאי' למקפה לוקמיה בדלא אמר
ליה למקפה דהמוכר יין סתם קתני

ולא שנה קנקנס דלוקח ולא שנה
אמאי. הוה ליה מקח טעות: **לימא ליה לא איבעי לך לשהוי**. דהא רובא לאו לשהוי זכני: **אלא לאו שעת מינה דלמך ליה למקפה**. וה"ה לרישא והיינו טעמא דכרשא פטור מוכר דליכא למימר קנקנס דלוקח גרמו וצסיפא חייב הואיל ידוע שיינו רגיל להחמיץ כל שנה: **ופליגא**. הא דר' יוסי בר' חנינא דמוקי לה בקנקנס דלוקח ולא דמוכר משום דמתי' ח"ל הא חמנך והא קנקנך: **דבר חייא בר יוסף**. דליחוי מוקי לה נמי בקנקנס דמוכר ואע"ג דא"ל למקפה כדמוכח סיפא אפי' הכי מוכר פטור דלא מתי אמר ליה הא חמנך והא קנקנך דלאו קנקנס דמוכר גרמו אלף מונל דלוקח שהוא צעלי של יין גרים: **שאמך ואף כי היין בוגד גבר יחיר וגו'** גאותו של חלם שגמים דעמו דבצר שאין זו גורם שיהיין בוגד זו דסבירא שהו יין ומנאל חומץ מדה כנגד מדה. ומיהו סיפא כיון דלמך ליה למקפה ולא מתי אמר ליה לא איבעי לך לשהוי ולא מתי אמר ליה גרם מאחר שחבדני ידוע שיינו מחמין חייב מוכר: **אויניש ביתיה**. אשתו: **לא מיקבל**. שמצוה אותו: **כל המהגאה בטליה של תלמידי חכמים**. דעביד דלאמרינן צחוקה הבתים (לעיל דף ק"ו): טליה של תלמידי חכמים כיוצא בהוה וקסות הוא וקסות הוא למי שאינו תלמיד חכם: **האי מאן דמוכרין ליה חבישא דחמנא לחנווני וכו'**. מוסר חבית שלו לחנווני כדי למכור את היין בחנווני וישתכר החנווני קתם ובעל הבית לא יקבל מעותיו אלף לאחר שיקבל החנווני מן הלוקחין וחמנא כרשותא דמריה קאי ואין החנווני אלף שליח בעלמא ליעול שכר טרחה. והלכך אם החמין אפגנא או אחילתא דננא קודם שחבר חבישא: **בעל הבית לא יקבל**. בעל הבית לא יקבל חבישא דמוכר והוא ההפסד ובגון שלש שפסע חבישא דחיינו חנווני מתיי דמפרש ואילן. ואפי' כי היין בוגד ליכא למימר גבי חנווני דהא אין לו חלק בו וגם לא הקנקן שלו הוא וזכתי כרשות מריה קמא חבישה: **ולא אמרין**. דלמך ליה בעל הבית: **אלא דלא שני**. לוקח בצרחה לעשות נקב אחר בחבית אבל שני איכא למימר דהוא גרים: **דלא מטא יומא דשוקא**. ולא נתעלל חנווני בחביתו: **האי מאן דקביל חמנא מחביריה**. למחליט שכר והקנקנס דמוכר והוא קינלו צדמים בשעבר של עבשיו צביר הזאת והריוח וחילוקו. וכל מקבלי ממון למחליט שכר הוה מפקיד ונפקד קרובים לשכר וקרובים להפסד והרי הוא בחבירות שניהם להפסד כמו לשכר כדלמרינן (ב"מ דף ק"ד): **הך שיקסא פלגא מלוה ופלגא פקדון** ואם הוקיר או הול או נגנז או נאבד לשיניהם נאבד והול. אבל אמר לו בעל היין למקבל אפי' אם הוקיר לא יחא לך רשות למכרו בצלן אלף זיל ואמטייה למלכות אחרת אפרווחא דוול שפט שבאוותו מוכרס היו מוכרים יין ציוקך וקודם שהגיע לשם זל היין בכל המקומות ופיתח מנדי דמים שקיבלו: **דינא הוא דמקבל**. בעל היין את כל הוול דכיון דאפילו אם הוקיר מיד לא היה לו רשות למכרו עד ששנינו לפרווחא דוול שפט לענין זולא נמי כרשותא דבעל היין קאי. ומיהו לגבי גניבה ואצירה כרשותא דמקבל נמי קאי וכן אם נעשה חומץ כדלקמן שהרי בחתימותו הוא וקרינא ציה חף כי היין בוגד דמנאל דמרווייהו גרים שבחבירות שיהיין הוא עומד שניהן צעלי של יין: **ופשע דלא אמטייה לא גרסינן**: הוה חלא. מקמיה דאמטייה להתם מאי מי מקבל בעל היין כל ההפסד דהא אפילו גבי מכירה מגורה מקבל משום דלמ"ל לוקח הא חמנך והא קנקנך היכא דלמך ליה למקפה דלא מתי אמר ליה מוכר לא איבעי לך לשהוי וכל שכן חלא דלא מוכר לגמרי וגם אמר ליה זיל אמטייה אפרווחא דוול שפט שזוה להשהותו דמתי אמר ליה מקבל הא חמנך והא קנקנך כר' יוסי בר' חנינא או דלמא לא מקבל כל ההפסד אלף פלגא דמתי אמר ליה מולך נמי גרם שבחבירות שנינו עומד והיין בוגד קרינא ציה כרז חייא בר יוסף: **חלא לא**. כלומר לא מקבל בעל היין כל ההפסד ואע"ג דכמתן דא"ל למקפה דמי ואיבעי לשהוי משום דמזל שני העעלים גורם: **ודלא כר' יוסי בר' חנינא**. דמוקי למתניין בקנקנס דלוקח אבל בקנקנס דמוכר סבירא ליה דלמך ליה לוקח הא חמנך והא קנקנך היכא דלמך ליה למקפה והכא נמי כיון דאי' זיל אמטייה כר' הרי צוה לו להשהותו. ונראה שיהי דלית הלכות כר' יוסף: **חנינא אלף כרז חייא בר יוסף** דמונל דגברא גרים אלף אל כן ידוע שיינו מחמין ודלמך ליה למקפה דהא שמואל קאי כחוביה ואמרן לעיל וז"ל: **עבד רב יוסף עובדא כחמנא דחוביה דשמואל**:

המוכר פירות פרק ששי בבא בתרא

צ"ח.

מבושם עד עצרת. קשה לרש"ב דהא בקנקנס דלוקח חייבי מתניין ולימא ליה קנקנך גרים ולרז חייא בר יוסף לימא ליה מולך גרם וש לומר דודאי אם נמנאל חומץ מתי אמר ליה הכי אבל הכא לא חייבי צהכי אלף אשמועינן דלרזך ליתן לו יין הראוי להתקיים עד העלמ:

האי רבין דובין חביתא דחמנא אדעתא לסבוייה. פי' (רש"י) דאין החנווני אלף שליח בעלמא ואין נראה לר"י דאם כן לא הוה ליה למימר זכין ועוד דאם כן מגופה מילתא דרובא לא שמשעין שום מידוש דהא דקלמך לא אמנן אין נראה שיהא זה מדברי רבא אלף גמרא דקלמך ליה ונראה לו לפרש דמיידי דובין מוכר גמור ודעתא דהכי זכנה שיימכרו בחנות דמי' ח"ל למקפה דצעי שיתקיים כדי מקפה והכי נמי צעינא שיתקיים כדי סבוייה ומיהו קשה לישנא דלמך דמנך מנובדא דקביל חמנא מחביריה אדעתא דנמטאיה אפרווחא דוול שפט חלא לא כרז חייא בר יוסף השתא התם דלא זכנינא דמנך מתי אמר ליה מולך גרם כ"ש הכא דהוי מוכר גמור וי"ל דהיא לישנא מוקי חן מילתא דרובא צדוע שיינו מחמין ואפי' הכי דוקא אדעתא דסבוייה הא לאו הכי מתי אמר ליה לא איבעי ליה לשהוי: **רבי**

הכא ולא יגוה וכתוב התם² אל גוה קדשך אמר רבא³ האי מאן דובין ליה חביתא דחמנא לחנוואה אדעתא לסבוייה ותקיף אפלגא או אחילתא דינא הוא דמקבל לה מיניה⁴ ולא אמרן אלף דלא שני בכרוא אבל שני בכרוא לא יולא אמרן אלף דלא מטא יומא דשוקא אבל מטא יומא דשוקא לא ואמר רבא⁵ האי מאן דקביל חמנא אדעתא דממטי ליה לפרווחא דוול שפט ואדמטי התם ול דינא הוא דמקבל ליה איבעיא להו הוה חלא מאי אמר ליה רב הלל לרב אשי בי הואן בי רב בהנא אמר לן חלא לא ודלא כר' יוסי בר' חנינא ואיכא דאמרי דאפילו חלא נמי מקבל כמאן כר' יוסי בר' חנינא: **ישן משל אשתקד כו'**:

תנא

קנקנס דמוכר קתני מתניין דאין מוכר חייב בחתימותו משום דלא איבעי ליה לשהוי: **אמאי**. הוה ליה מקח טעות: **לימא ליה לא איבעי לך לשהוי**. דהא רובא לאו לשהוי זכני: **אלא לאו שעת מינה דלמך ליה למקפה**. וה"ה לרישא והיינו טעמא דכרשא פטור מוכר דליכא למימר קנקנס דלוקח גרמו וצסיפא חייב הואיל ידוע שיינו רגיל להחמיץ כל שנה: **ופליגא**. הא דר' יוסי בר' חנינא דמוקי לה בקנקנס דלוקח ולא דמוכר משום דמתי' ח"ל הא חמנך והא קנקנך: **דבר חייא בר יוסף**. דליחוי מוקי לה נמי בקנקנס דמוכר ואע"ג דא"ל למקפה כדמוכח סיפא אפי' הכי מוכר פטור דלא מתי אמר ליה הא חמנך והא קנקנך דלאו קנקנס דמוכר גרמו אלף מונל דלוקח שהוא צעלי של יין גרים: **שאמך ואף כי היין בוגד גבר יחיר וגו'** גאותו של חלם שגמים דעמו דבצר שאין זו גורם שיהיין בוגד זו דסבירא שהו יין ומנאל חומץ מדה כנגד מדה. ומיהו סיפא כיון דלמך ליה למקפה ולא מתי אמר ליה לא איבעי לך לשהוי ולא מתי אמר ליה גרם מאחר שחבדני ידוע שיינו מחמין חייב מוכר: **אויניש ביתיה**. אשתו: **לא מיקבל**. שמצוה אותו: **כל המהגאה בטליה של תלמידי חכמים**. דעביד דלאמרינן צחוקה הבתים (לעיל דף ק"ו): טליה של תלמידי חכמים כיוצא בהוה וקסות הוא וקסות הוא למי שאינו תלמיד חכם: **האי מאן דמוכרין ליה חבישא דחמנא לחנווני וכו'**. מוסר חבית שלו לחנווני כדי למכור את היין בחנווני וישתכר החנווני קתם ובעל הבית לא יקבל מעותיו אלף לאחר שיקבל החנווני מן הלוקחין וחמנא כרשותא דמריה קאי ואין החנווני אלף שליח בעלמא ליעול שכר טרחה. והלכך אם החמין אפגנא או אחילתא דננא קודם שחבר חבישא: **בעל הבית לא יקבל**. בעל הבית לא יקבל חבישא דמוכר והוא ההפסד ובגון שלש שפסע חבישא דחיינו חנווני מתיי דמפרש ואילן. ואפי' כי היין בוגד ליכא למימר גבי חנווני דהא אין לו חלק בו וגם לא הקנקן שלו הוא וזכתי כרשות מריה קמא חבישה: **ולא אמרין**. דלמך ליה בעל הבית: **אלא דלא שני**. לוקח בצרחה לעשות נקב אחר בחבית אבל שני איכא למימר דהוא גרים: **דלא מטא יומא דשוקא**. ולא נתעלל חנווני בחביתו: **האי מאן דקביל חמנא מחביריה**. למחליט שכר והקנקנס דמוכר והוא קינלו צדמים בשעבר של עבשיו צביר הזאת והריוח וחילוקו. וכל מקבלי ממון למחליט שכר הוה מפקיד ונפקד קרובים לשכר וקרובים להפסד והרי הוא בחבירות שניהם להפסד כמו לשכר כדלמרינן (ב"מ דף ק"ד): **הך שיקסא פלגא מלוה ופלגא פקדון** ואם הוקיר או הול או נגנז או נאבד לשיניהם נאבד והול. אבל אמר לו בעל היין למקבל אפי' אם הוקיר לא יחא לך רשות למכרו בצלן אלף זיל ואמטייה למלכות אחרת אפרווחא דוול שפט שבאוותו מוכרס היו מוכרים יין ציוקך וקודם שהגיע לשם זל היין בכל המקומות ופיתח מנדי דמים שקיבלו: **דינא הוא דמקבל**. בעל היין את כל הוול דכיון דאפילו אם הוקיר מיד לא היה לו רשות למכרו עד ששנינו לפרווחא דוול שפט לענין זולא נמי כרשותא דבעל היין קאי. ומיהו לגבי גניבה ואצירה כרשותא דמקבל נמי קאי וכן אם נעשה חומץ כדלקמן שהרי בחתימותו הוא וקרינא ציה חף כי היין בוגד דמנאל דמרווייהו גרים שבחבירות שיהיין הוא עומד שניהן צעלי של יין: **ופשע דלא אמטייה לא גרסינן**: הוה חלא. מקמיה דאמטייה להתם מאי מי מקבל בעל היין כל ההפסד דהא אפילו גבי מכירה מגורה מקבל משום דלמ"ל לוקח הא חמנך והא קנקנך היכא דלמך ליה למקפה דלא מתי אמר ליה מוכר לא איבעי לך לשהוי וכל שכן חלא דלא מוכר לגמרי וגם אמר ליה זיל אמטייה אפרווחא דוול שפט שזוה להשהותו דמתי אמר ליה מקבל הא חמנך והא קנקנך כר' יוסי בר' חנינא או דלמא לא מקבל כל ההפסד אלף פלגא דמתי אמר ליה מולך נמי גרם שבחבירות שנינו עומד והיין בוגד קרינא ציה כרז חייא בר יוסף: **חלא לא**. כלומר לא מקבל בעל היין כל ההפסד ואע"ג דכמתן דא"ל למקפה דמי ואיבעי לשהוי משום דמזל שני העעלים גורם: **ודלא כר' יוסי בר' חנינא**. דמוקי למתניין בקנקנס דלוקח אבל בקנקנס דמוכר סבירא ליה דלמך ליה לוקח הא חמנך והא קנקנך היכא דלמך ליה למקפה והכא נמי כיון דאי' זיל אמטייה כר' הרי צוה לו להשהותו. ונראה שיהי דלית הלכות כר' יוסף: **חנינא אלף כרז חייא בר יוסף** דמונל דגברא גרים אלף אל כן ידוע שיינו מחמין ודלמך ליה למקפה דהא שמואל קאי כחוביה ואמרן לעיל וז"ל: **עבד רב יוסף עובדא כחמנא דחוביה דשמואל**:

מנא

כמאן כר' יוסי בר' חנינא. דאמר בקנקנס דמוכר דמוכר ומקבל הואיל שהחמין כבלי: אם אמר לו יין מוכרם. יין מוכר וטוב אני מוכר לך חייב להעמיד לו יין יפה וטוב שיכול להעמיד לו עד עצרת

עין משפט
נר מצוה

נו א ב ג מ"י פ"יו מהל'
מכירה הלכו ו סג
לאין קט טושי' מ"מ ס'
כל שפ"י:
גה ד מ"י סג ג
טושי' סס ספ"י ה:
נב ה ר ז מ"י סס טושי'
ס פ"י ו:
ס ח ט י מ"י סג ה
נ טושי' סס ספ"י ס:
סא כ ל מ"י סס טושי'
סס ספ"י ט:

רבינו גרשום

לא שנו. דאין המוכר באחריות היינו כשרוכי בקנקן דלוקח. אבל אם עדיין בבכור דמוכר לימא ליה לוקח את חמנך: אפי' כי אחיה בקנקני דמוכר אמאי מצי למימר ליה לוקח את חמנך הא קנקנך לימא ליה המוכר לא איבעי לך לשהוייה ברשותן אלא היה לך ליקחנו ולמכרו לאלתר משום דכל שעתא מחמין ואמאי מצי לוקח למימר ליה וזוהי חמנא כו': וזכא במאי עסקינן דאמר ליה לוקח למקפה. כענין ולא לכוונן דהשתא לא מצי למימר ליה לא איבעי לך לשהוייה: ומקשי מאי דחוקיה דר' יוסי לאוקמי כו' לוקמי בקנקנים דמוכר ודלא אמר לו למקפה ולימא הכי לא שנו דאינו חייב באחריותו אלא בקנקן דמוכר האיל דלא איל למקפה דמצי למימר ליה (לא) איבעי לך לשהוייה: אמר רבא משום הכי אוקמוהו למתני' הכי בקנקנס דלוקח וכו' משום דסיפא דמתני' כו': אלא ש"מ. דמשום הכי לא מצי למימר הכי דאמר הלוקח למקפה קא בעינא ליה וזכתי דמפרש לסיפא דמתני' נמי רישא. והא דקתני ר' יוסי בר' חנינא דבקנקנס דמוכר מצי אמר ליה הא חמנך והא קנקנך ויחייב המוכר באחריות פליגא דר' חייא: אך כי היין בוגד. לו לארס בשמתייהו ואינו מתנאה בשום טובה ומחמין היין לו האיל (ל) דלקח אינו חייב המוכר באחריותו: כונה שלי. כביתו: כל המתנאה. בטליה של ח"ה לא כבליה ממש קאמר משום שהכל חייבין בצעייתא אלא שכוון כסודר על ראשו עיין שיהו ירגילין לעשות חמנא דחמנא וסודר אסור לפרוש כי אם לח"ה וקרא שמו סודר על שמו (ש"ן ת"ח כרתי' סוד' ה' ליראוי: לא ינה ולא יבא לנהו קרשו: אדעתא לסבוייה. שקנאה על דעת למוכרה כביתו על די דתוקף החביתא שהחמין קודם מכירת' למחירת' או לשלישית דינא הוא דמקבל ליה המוכר: דלא שני בבירוייהו. שלא עשאה סמוך לשמרים: אבל אי מצי לכוונה מקמי הכי ולא זכנה בדיאי באחריות' החמנא ולא מקבל: לפרווחא דוולשפט. לאוחו מקום שהיין ביוק וזל מכרי שוויין שהיה נמכר בול שפט כשעה שקיבלה דינא הוא דמקבל לה מיניה דמשום דהא היא דעתא קובל מינה דא יבין זכין ואי לא ליהייה ליה: איבעיא להו הוה חלא. ברשות חנווני: מאי מקבל או לא מקבל: ואמר ליה דלא מקבל ליה כדו' חייא בר יוסף דאמר לעיל חמנא מולא דגברא גרים החנווני גורם ולא מקבל ודלא כר' יוסי בר' חנינא דאמר לעיל אבל בקנקנים דמוכר לימא ליה הא חמנך והא קנקנך והא חמנא בחביתא דמוכר החמין: ואיכא דאמר וכו'